

בירוע

(המשך מעמוד 17)
לספק את כל העקורים מן הכפר
 — ופעולה זו נכשלה.
 היה לפגורם עוד צד מעניין. העילה לפעולת המיטרה היתה, כביכול, תלויה של מינהל מקרקעי ישראלי על "הסגת גבול" — כלומר, שתושביהם המקום חזרו לבתים שהם עצמם הקימו ושגזלו מהם על-ידי מינהל המקרקעים. מי הגיש תלור נה זו?

האחראי למינהל, ראובן אלונג, בעדה שר הח"כית-דשעבר, הכי חיש בתוקף שהוא הגיש את התי לונה. הפקיד המקומי של המינהל אישר לעומת זאת שהגיש את התי תלויה לפי הוראת הממונים עליו. זה מוזר. אך ברור כי התלור נה הוגשה לפי דרישת המיטרה עצמה, אחרי שגולדה נתנה את הפקודה.

מאז פרשת לבון, שהסעירה ו- פילגה את העם בראשית שנות השישים, לא היתה פרשה נוספת שהעמידה זה מול זה שני מחנות יריבים ברורים, כמו פרשת עקורי בירעם ואיקרית.

הפרשה, שהחלה מעניין שולי, התגלגלה כמו כדור של שלג, הפ- כה תוך שבועות מספר לנושא ויכוח מרכזי, שכך סביבו עיזות יסוד של קיום המדינה ומוסר התנועה הציונית. הוא הביא לידי עימות נוקב וגלוי בין שני מחנות, שלא ניתן להגדיר אף אחד מהם במונחים של מפלגות או מיסג- רות ארגוניות אחרות. מכל אחד מצדיו של המיתרס ניצבו בני מפלגות שונות, בני עדות ודתות נפרדות, המחזיקים בדיעות פו- ליטיות שונות ושהשקפת עולמם אינה זהה בהכרח. זה מול זה ניצבו שני המחנות: בני האור מול בני החושך, אנשי המוסר והמצפון מול אנשי החשבון וה- פחד.

השבוע הגיעה ההתכתשות ה- רעיונית ההדדית בין שני המחנות לשיא מילולי חדש.

מולך הביטחון
 מתמוטט

אם בתחילת התעוררות הפרשה יכלו תומכי ההתעקשות של גולדה מאיר להפריח בחלל את מילת הקסם "ביר טחון", להסתמך על הנימוקים הביטחוניים כדי לשלול את זכותם של עקורי בירעם ואיקרית לחזור לכפריהם, הרי השבוע נפ- לו חומות נימוקי הביטחון בזה אחר זה.

למרות זאת הוסיפו החסידים העיווריים של גולדה להשתמש בנימוקים אלה, כמו משרד-החצר לשעבר של באר חושי, בני ימין גללי שכתב במעריב: "אנו חות רים עדיין בסירת הצלה. צפה ועולה, צפה ויורדת, על פני מים אדירים. יש מי שרר צה לטבעה מבחוץ ויש — לא כל הער בים הנישאים עימנו בתוכה, אפשר גם לא רובם — המצפים כי תשקע בעצמה. זכות תופשי המשוט. אחוזי ההגה היא לייצב

גללי
 חבר
 תירוצ דחוק

טילטוליה ולומר: כדי שלא תתהפך עלי- נו, עד שלא נגיע יחד בשלום לחוף מיב- טחים, יואיל פלוני לשבת במקום שיראו לו...".

מול הסוגדים בעיניים עיוורות למולך הביטחון והמוכנים לענות אמן אחרי כל מעשה עוול אם רק תוצמד אליו המילה "ביטחון", פורסמו השבוע דבריהם של מומחים ביטחוניים ששללו מכל וכל את ההסתמכות על שיקולי הביטחון בפרשת בירעם.

שרהמספר והתעשייה, רבי אלוף (מיל.) חיים בר-לב: בפגישה

הארכיבישוף יוסוף ראיא אומר דברים נרגשים במסיבת-העיי תונאים ברת-המשתתפים, בה הכריז על מיצעד-המחאה בירוש- שלים ביום רביעי הבא ועל תוכנית מסע-הצלב באירופה. הוא דיבר אנגלית, ביקש את אורי אבנרי לתרגם את דבריו לעברית. המסיבה זכתה לסיקור עולמי.

המנהיג
 הפעילים, שאינם מקובלים על השלטון. אחר-כך, אולי יתקנו אנשי השלטון עצ- מם את העוול.

היה זה שקר שקוף, והעקורים לא הת- פתו לכך. אולם העיתונאים משרתי-השיל- טון שמו בפי אחד מעקורי בירעם סיפור כאלו מסתייגים העקורים מן הכוחות הפו- רים למענם. העיתונאים, הפעילים במער- כה נגד העקורים, חיכו לאות זה, ויצאו בי- התקפת-מחץ מודרכת נגד אהודי העקורים, בטענה שהעקורים עצמם גירשו אותם. כך נולד השקר כאלו גורש אורי אב- נרי מבירעם (שלושה יומי-טלוויזיה הנ- ציחו את קבלת-הפנים שנערכה לאבנרי ולחבריו בהיכנסם לכפר, כשכל בני ביר- עם, יחד עם משלחת מאיקרית, פרצו במחאות-כפיים נרגשות). הדחליל של 1990 (שהתפרק מומן לשיבעה רסיסים קטנטנים) הוצא מן הגניזה. השד הנורא של רק"ח צויר בכל מוראותיו.

מערכה זו היתה המסוכנת ביותר, והיא העמידה את העקורים במבחן קו- הופ- עלו גם סוכני השלטון בצמרת הכנסיות. הכנסיות האלה משוחררות ממסים, ומת- עשרות מקרקעותיהן בחסות הממשלה, והם חשופות ללחצים.

כך כבר עם מפעילי-החישות נגד הפעילים והחוריים למען העק- רים, נפתחה מערכת-החישות נגד האיש שהפך למנהיג המאבק כר- לו, ושנתגלה כזליזה כמנהיג אר- תנטי ראשון של ערביי ישראל: הארכיבישוף יוסוף ראיא.

צלב ברחבי אירופה

ל מוז העקורים נתגלה ראיא כאדם שאינו מושפע מתחבולות מסוג זה. כהנהגת התקף, שבילה שנים ארוכות בארצות-הברית, הוא מויגה נדירה של חוכמת-חיים ואומץ-לב. בחוזרו ללא הפ- על נאמנותו לישראל, תיכנן שורה של פעולות וקבע את העקרונות לביצועם.

מסע זה ערוך לגרום לסנסציה בינלאומית ממושכת, למשוך סיי קור טלוויזיוני ועיתונאי עצום כי עולם הנוצרי.

היתה דרך אחת למנוע זאת: הודעתה של גולדה מאיר שהיא מכירה בזכותם העקורונית של תושבי שני הכפרים לחזור, גם אם זאת לא תמוש מייד. ראיא ביקש בהטחה זו, כשי לשנה 25 של המדינה, בחתימת גולדה, דיין, בורג ואבן.

השאלה האחת

זרדה ידעה שפרשה זו אפשרית. היא הזכירה אותה במפורש בנאומה הגדול במרכז מיפלגת-העבודה, והוסיפה — משום-מה — שאם תעשה זאת, תנח דעתו של אורי אבנרי. היא סירבה.

השבוע היה ברור לרבים — ובראש וראשונה למנהיגי מיפלגת-העבודה עצמה — כי אין מנוס מקבלת פשרה זו, לא רק לטובת הצדק, אלא גם לטובת תדמית המדינה, יחסי-החוש של השלום הפנימי. השאלה שניקרה בליבם היתה: איך להביא את גולדה מאיר לשנות את עמדתה?

כשנכשל הפוגרום, הומצאה האגדה ש- מישהו "אירגן" את "ההתנגדות". מי? מכיוון שלא ניתן היה להוציא אדם שאינו קיים, הסתפקו השלטונות ברמזים קוד- רים — "כוחות אנטי-ציוניים". החלטת מרכז מפלגת-העבודה דיברה על "גור- מים אנטי-ציוניים" המנצלים את הפרשה "לצורכיהם". מעריב, שנרתם כרגיל ל- מלאכת ההסתה של השלטון נגד חסרי- ישע, הקדיש מאמר ראשי ל"רק"ה. העו- רים הזה ומצפו — צירוף שנועד לגייס את מכסימום השניאה נגד העקורים.

הכוונה השקופה: להסחית את הדעת מתביעתם הצודקת של ה- עקורים, ולהפנות את הזעם נגד גורמים אלמוניים, שונאי המדי- נה. זהו הטכניס הקלאסי של ה- פאשיזם, מנ' מקיארתרי ועד אדוקה היטלר עצמו.

לשוב את הגלגל הקטן

ה יתה לתחבולה זו מטרה שנייה: ה- לנתק את חודיה-המחץ של המאבק למען העקורים.

כל מאבק ציבורי פועל לפי חוקיות מסוימת: הכוחות התוקפניים ביותר נמ- צאים מחוץ למיסד, והם מנהלים את ה- מאבק בשלב הראשון. כשהם זוכים בי- אהדת הציבור, מכריח הדבר את אנשי ה"אופוזיציה" שבתוך המיסד להצטרף, או לפחות להעמיד פנים כאלו הם משר- תתפים במאבק, לצורכי אליבי. בהדרגה נוצרת חזית רחבה.

גלגל קטן אחד מתניע בצורה זו גל- גלים רבים.

כדי למנוע זאת, הטכניס הי- יעיל ביותר הוא לנתק את הכו- חות הלוחמים המהווים את הגל- גל הקטן. הירחקתם מובילה בהכ- רח להפסקת הפעולות הנמרצות, המושכות את תשומת-הלב. הי- דבר מאפשר למוחות המימסדיים לחזור לארישותם, עת-ההקלה נר- געת, והעניין כוזה יורד מסדר- היום.

סוכני השלטון פשטו בין העקורים עצמם, לחשו להם: סלקו את הכוחות

בשיחה עם אורי אבנרי, בנוכחות הארכיבישוף, הכחיש השבוע איוב מטאנוס (שמאל), מעקורי בירעם, את השקר שחופץ בשמו, כאלו אחר שאבנרי "גורש מבירעם" ושעקורי בירעם, "ביקשו את תנועת העולם הזה להסתלק מן המאבק למענם". האמת היא שמטאנוס אמר לעיתונים כי אנשי הכפר אינם רוצים להודות עם שוט מיפלגה, כדי שהמאבק יישאר כללי ועל-מיפלגתי. אורי אבנרי הסכים לגישה זו, התחבק עם מטאנוס, לשימחת העקורים שנכחו במקום.